

TAMPERE

MESTO - OSOBNOSŤ

Atmósfera osobnosti, to je jeden z dôvodov obľúbenosti tohto mesta medzi jeho návštevníkmi. Každý rok ho navštívi vyše milióna turistov, pritom viac ako tisíc je účastníkov rôznych kongresov. Najkratší deň roka má tu len 5 hod. 20 min., najdlhší 19 hod. 30 min.¹⁾

Tampere leží na úzkej terénnej šiji medzi jazerami Näsijärvi a Pyhäjärvi v zvlnenej scenérii na brehu bystriny Tammerkoski, ktorá je územím národne chránenej kultúrnej krajiny. Šija je geologickým unikátom - najvyššou ľadovcovou morénou na svete. V jej najužšom mieste sa možno kochať nádhernou scenériou oboch jazier oddelených týmto prírodným priehradným valom.

Mesto vzniklo v roku 1779, keď ho založil mladý švédsky monarcha Gustav III. Dnes je to najväčšie mesto vo vnútrozemí všetkých severských krajín, tretie najväčšie a jedno z najrýchlejšie rastúcich miest v celom Fínsku. Mesto má 210 000 obyvateľov, región Tampere do pol milióna obyvateľov. Je významným fínskym centrom progresívnych technológií, výskumu,

vzdelávania, ale aj kultúry, športu a podnikania. Je príjemné a priateľské k turistom - veľmi dobre navrhnuté, prehľadné a dobre značené.

Históriu Tampere možno najlepšie čítať z nábrežia Tammerkoski - bystrého vodného toku, ktorý na dĺžke ani nie 2 km prekonáva výškový rozdiel 18 m,

čo je rozdiel hladín jazier Näsijärvi a Pyhäjärvi, medzi ktorými sa Tampere rozkladá. Práve táto poloha na snečnom svahu, pri krátkom, no dynamickom toku rieky spájajúcej obe jazerá, sa javila optimálnou na založenie prvých veľkokapacitných výrobní. Tampere totiž vzniklo v prvom rade ako výrobná zóna, mestská funkcie sa v ňom rozvíjali až neskôr - postupne v dôsledku rozvoja výrobných aktivít. Textilná továrň Finlayson postavená v tesnom dotyku rieky, ako energetického zdroja, bola prvým veľkokapacitným priemyselným podnikom na území Fínska. Tu, po prvý raz na území severských krajín bol uvedený do prevádzky elektrický prúd a aj elektrické svetlo na osvetlenie pracovných priestorov sa po prvý raz v severských krajinách použilo tiež vo výrobných halách továrne Finlayson. Postupne sa po oboch stranách rieky postavili ďalšie továrne a neskôr aj elektrárne, ktoré využívali kinetickú energiu prudkého spádu tejto rieky. Dnes v najstarších priemyselných areáloch už výrobný ruch zmlkol. Život sa z nich však nestraťil,

lebo konvertovali na inú funkciu a naďalej slúžia verejnosti. Aj tok rieky je už pokojný, lebo ho spomaľuje niekoľko stupňov prehrádzok slúžiacich na výrobu elektrickej energie. No, napriek hospodárskemu využitiu vody, nábrežia riečky sú parkovo upravené a tvoria príjemné oživenie priestorov centra mesta.

Trochu ďalej od centra, na najstrmších, no snečných svahoch morény (s najlepšou ochranou od chladných vetrov), sa rozkladá mestská časť Pyyrikki, s dodnes zachovanou zástavbou tradičných drevených domov, ktorá je pamiatkovo chránená. Samotné mesto, jeho obytné časti a verejné spoločenské priestory majú prevažne štvorcovú uličnú sieť, ktorá sa prispôbuje zvlnenej geomorfológii terénu. Aj keď Tampere je relatívne mladé mesto, každé obdobie mu zanechalo darček v podobe kvalitnej architektonickej kreácie. A súčasní si ich všetky vďaka, starajú sa o ne. Tzv. Malý palác (bývalé sídlo majiteľa továrne) v centre mesta bol ocenený za svedomitú pamiatkovú

obnovu, ktorou sa zachoval originálny duch miesta minulých storočí. Bývalé továrne sa menia na obchodné, spoločenské a kultúrne zariadenia, aj vzdelávacie či športové kluby. Kvalitným súčasným dizajnom sa obohacujú „konvertované“ priemyselné budovy aj verejné priestory tak, že človek v pohode zažíva rôznorodé prostredie a nepociťuje „vekový odstup“ ani pôvodne strohú užitočnosť okolitých stavieb.

V Tampere je ohromné, že človek sa môže prechádzať vždy a všade. Stačí vykročiť a už si pri niečom zaujímavom. Mnohí hovoria, že Tampere nie je ani tak mesto, ako je spôsob života. A je príjemné ho zažiť.

Doc. Ing. Eva Kráľová, Ph.D.,
FA STU Bratislava
Foto: archív autorky

¹⁾ Tampere, tourist guide 2010, s. 4

